

6. รุกข มรดกของแผ่นดิน ได้รัชมพระบรมราชินีนาถ
"ต้นยางนาใหญ่"

โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้จัดทำหนังสือเรื่อง "รุกข มรดกของแผ่นดิน" ขึ้น เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา 65 พรรษา 28 กรกฎาคม 2560 โดยรวบรวมประวัติและเรื่องราวที่มีการบอกเล่าหรือบันทึกไว้เกี่ยวกับต้นไม้ในสถานที่ต่าง ๆ จากทุกภูมิภาค มาจัดพิมพ์พร้อมภาพประกอบเผยแพร่แก่สาธารณชนทั่วไป โดย ต้นยางนาปู่ตา วัดเกษมสงคราม บ้านกุดหล่ม ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น ได้พิจารณาได้รับเลือก

จากคณะกรรมการ การผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นต้นไม้ 1 ใน 65 ต้น ต้นยางนาปู่ตา จะอยู่เลียบ ไปตามริมฝั่งแม่น้ำชี ณ วัดป่าเกษมสงคราม จังหวัดขอนแก่น มีต้นยางนาใหญ่สมบูรณ์สูงใหญ่วัดเส้นรอบวงได้ 7.70 เมตร ความสูง 30 เมตร อายุประมาณ 300 ปี ยืนตระหง่านท่ามกลางป่าเขียวจีที่ล้อมรอบโคนต้นพันไว้ด้วยผ้าหลายสีสะท้อนความเชื่อและความผูกพันของชุมชนกับป่าไม้ได้เป็นอย่างดียางนาค้นขึ้นอยู่ในบริเวณที่ชาวบ้านเชื่อว่าเดิมเป็นพื้นที่ ของป่าคอนปู่ตา ซึ่งเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์และเป็นที่พักของ ผีปู่ตา หรือผีอารักษ์ของหมู่บ้านจึงห้ามตัดต้นไม้และมีการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ เช่น พิธีเลี้ยงผีปู่ตา ต้นยางปู่ตาค้นนี้ และต้นยางนาใหญ่ตั้งอยู่ในเส้นทางเดินทัพของเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก กองทัพได้ตัดต้นยางทำคอกหม้อสะพานและตัวสะพานข้ามลำน้ำชีและกุดตะกั่ว เพื่อเดินทางเข้าเมืองชลบท จึงได้รับการดูแลรักษาให้อยืนยงมาจนถึงปัจจุบัน "รุกขมรดกของแผ่นดินได้รัชมพระบรมราชินีนาถ" เริ่มต้นที่ตัวเมืองขอนแก่นตามถนนหมายเลข 2 ผ่านอำเภอบ้านไผ่ แล้วเลี้ยวเข้าถนนหมายเลข 229 ตรงตามถนนไปตลอดก่อนจะถึงตัวเมืองชนบท เลี้ยวขวาแล้วตรงไปประมาณ 6 กิโลเมตร จะถึงวัดเกษมสงคราม บ้านกุดหล่ม ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น

7. ศูนย์เรียนรู้มูลค่าสตรีพระราชา

ศูนย์เรียนรู้ศาสตร์พระราชา ตำบลศรีบุญเรือง เปิดให้ ประชาชนทั่วไป ได้เข้ามาเรียนรู้เพื่อศึกษาและปฏิบัติจริงเกี่ยวกับวิถีชีวิตตามธรรมชาติ ตามคำว่า พอเพียง เพื่อ ให้มีการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น ชุมชนให้มีคุณค่า สร้างความสมบูรณ์และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การแก้ไขการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคอย่างยั่งยืน
หน้าให้เจอ เก็บน้ำให้ได้ ใช้น้ำให้เป็น

ต้นน้ำ ก่อสร้างฝาย ฝายน้ำล้น เจาะบ่อบาดาลหลังงานแสงอาทิตย์
กลางน้ำ ปรับปรุงคลองลาดคอนกรีต
ปลายน้ำ รณรงค์ให้ประชาชนปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้ ปลูกพืชระยะสั้น ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง รณรงค์ทำธนาคารน้ำใต้ดินเพื่อเติมน้ำลงในดิน

ประชาสัมพันธ์
ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น
โทร. 043 287 275

1. เที่ยวชมผ้าไหมมัดหมี่

(ทอมือ ย้อมสีธรรมชาติ)

อำเภอชนบท เริ่มมีการทอผ้ามาตั้งแต่เมื่อไหร่ ไม่สามารถสืบประวัติได้แต่มีหลักฐานสำคัญคือ ผ้าไหมมัดหมี่หน้านาง หรือผ้าปุม อายุกว่า 220 ปี ที่เจ้าเมืองชนบทคนแรกได้รับพระราชทาน

จากพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 โดยทายาทของเจ้าเมืองเป็นผู้เก็บรักษา ซึ่งต่อมาคนชนบทได้นำมาเป็นต้นแบบในการทอผ้าไหมมัดหมี่หน้านาง ที่มีชื่อเสียงและเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของผ้าไหมชนบทในปัจจุบัน จึงสันนิษฐานว่าการทอผ้าของอำเภอชนบทน่าจะไม่มีต่ำกว่า 100 ปี หรืออาจจะมาตั้งแต่ตั้งเมืองชนบท คือประมาณ 200 กว่าปีที่แล้ว

ผ้าไหมย้อมด้วยสีธรรมชาติ หนึ่งในภูมิปัญญาไทยที่สืบทอดมาแต่โบราณ มีการคัดสรรพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่มีหลากหลายในท้องถิ่น ใช้เป็นวัตถุดิบให้สี แต่ละพันธุ์พืชที่ได้รับการพัฒนาจนใช้ย้อมได้สี

ข้อดีของสีธรรมชาติ

1. ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค
2. น้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตไม่เป็นอันตรายต่อ สิ่งแวดล้อม
3. วัตถุดิบหาได้ง่ายในชุมชนไม่ต้องใช้สีเคมีที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ
4. การย้อมสีธรรมชาติสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นความรู้ที่เพิ่มพูนขึ้นตามประสบการณ์ สามารถ ถ่ายทอดให้แก่คนรุ่นหลัง เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น
5. สีธรรมชาติมีความหลากหลาย ตามชนิด อายุและส่วนของพืชที่ใช้ ตลอดจนชนิดของสารกระตุ้นหรือขั้นตอนการย้อม

2. นาน้ำบัว / เกษรบัว

ได้จากเกสรตัวผู้ของดอกบัวหลวง เก็บเมื่อดอกบานเต็มที่ แยกเอาเฉพาะเกสรตัวผู้ นำไปล้างให้แห้งในที่ร่ม เมื่อแห้ง จะเป็นเส้นมีสีเหลืองและมักกลิ่นหอม รสฝาด

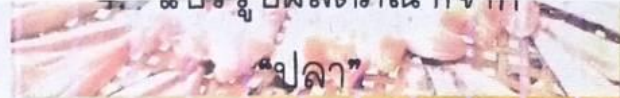
เกสรบัวหลวง ใช้บำรุงหัวใจ ทำให้ชุ่มชื้น บำรุงปอด บำรุงตับ บำรุงกำลัง คุมธาตุ แก้กัม แก้อิเสษ บำรุงปอด อากาศท้องเสีย

3. ต้นตาล/ผลัดมันท์จากตาล

ตำบลศรีบุญเรือง เป็นพื้นที่ที่มีต้นตาลจำนวนกว่า 1,216 ต้น ซึ่งปลูกขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2530 เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษาในหลวงรัชกาลที่ 9 ครบรอบ 60 พรรษา โดยปลูกเรียงรายตามแนวถนนเรียบหนองก่องแก้ว ให้มีผลผลิตเป็นจำนวนมาก สร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่จำนวนมากไม่น้อย

สรรพคุณทางยาของลูกตาล มีสรรพคุณทางยาสมุนไพร รับประทานเพื่อช่วยละลายเสมหะในลำคอ บรรเทาอาการไอ ไอเรื้อรัง แก้กะหายน้ำ

ปลา

พื้นที่ตำบลศรีบุญเรือง เป็นพื้นที่ติดกับลำน้ำชีและหนองก่องแก้ว ปลาเป็นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในพื้นที่ กลุ่มแม่บ้านว่างจากการเก็บเกี่ยวข้าว หันมาตั้งกลุ่มแปรรูปปลา เช่น ปลาสลิม ปลาแดดเดียว ปลาร้า เป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อผู้บริโภค สะอาด ปลอดภัย และมีส่วนผสมของสมุนไพร

เป็นการถนอมอาหาร ทำให้เก็บรักษาไว้นาน เหมาะแก่การซื้อไปไว้รับประทานเอง หรือเป็นของฝาก เหมาะแก่การเดินทางไกล

5. หน่อใจ

หน่อใจ เป็นหน่อไม้อีกพันธุ์หนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นกอ เป็นพุ่ม สูงเพียงท่มหัว หน่อใจ จะออกช่วงฤดูฝน ซึ่งในพื้นที่สาธารณสุขประโคนชัย บ้านคอบดู หมู่ 9 ตำบลศรีบุญเรือง มีต้นใจขึ้นเป็นจำนวน 283 ไร่ ชาวบ้านนิยมเก็บมาปรุงอาหาร ซึ่งนิยมทำเป็นอาหารคาว และต่อมานำมาพัฒนาเป็นของหวาน

เมนูอาหารจากหน่อใจชวนให้น้ำลายสอ ดังนี้

- ต้มหน่อใจ
  - ต้มจืดหน่อใจกระดูกหมู
  - ย่อมหน่อใจ
  - แกงหน่อใจ
  - บัวลอยหน่อใจ
- การใช้ประโยชน์ทางด้านเนื้อไม้ ลำต้นใช้ทำค้ำไม้กวาด ทำรั้ว และปลูกประดับตามบ้าน สวนทำแผงตากยาสูบ ทำคั้นเบ็ด การใช้ประโยชน์ทางด้านภูมิสถาปัตยกรรม ทำรั้ว และปลูกประดับตามบ้าน การใช้ประโยชน์ทางด้านโภชนาการ ใบใช้เลี้ยงสัตว์ได้แต่คุณภาพทางอาหารมีน้อย

